

Bijlage VMBO-GL en TL
2005

tijdvak 2

GESCHIEDENIS EN STAATSINRICHTING CSE GL EN TL

Bronnenboekje

DE KOUDE OORLOG

+

NEDERLAND EN DE VERENIGDE STATEN NA DE TWEEDE WERELDOORLOG

bron 1

een beschrijving van de economie van een land in de jaren twintig

De grote industriebedrijven, de banken en de spoorwegen waren in handen van de staat gekomen. Er waren nog kleine privé-bedrijfjes, maar de regering wilde het particuliere initiatief verbieden. Zij wantrouwde het privé-bezit.

bron 2

uit een brief van Churchill aan Stalin (29 april 1945)

Er is geen enkele plek in de door ons bezette of bevrijde gebieden, beste vriend, waar u niet in alle vrijheid naar toe kunt gaan. Wij vinden het moeilijk om te begrijpen waarom u bezoeken van Britse delegaties naar de door u bevrijde landen afwijst.

bron 3

de eerste grenspaal

Duitse Democratische Republiek

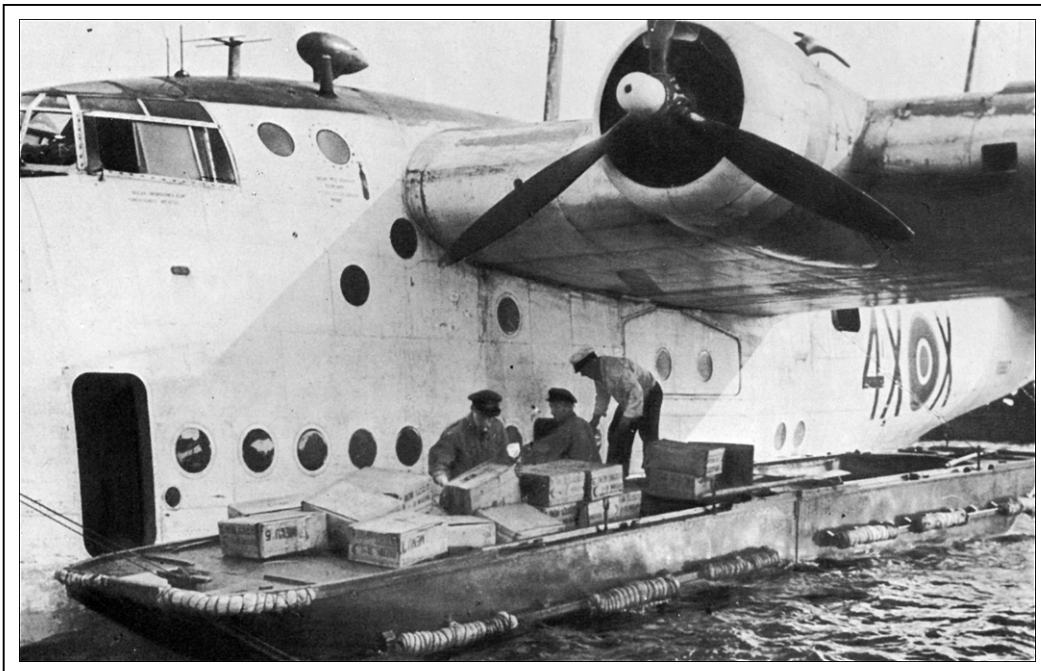
bron 4

een Duitse stad na een bombardement door de geallieerden

bron 5

de bevoorrading van Berlijn door een vliegtuig

bron 6

een jeugtherinnering: spelende Nederlandse kinderen in 1956

We gaan naar de kale vlakke, naar onze hutten. We gaan oorlogje spelen, de Amerikanen tegen de Russen. Ik hoor bij de Russen. Ik wil niet, maar de grote jongens zijn de baas. Ik wil bij de Amerikanen!

bron 7

een postzegel naar aanleiding van de eerste maanlanding van de Loena 9 (1966)

bron 8

een couplet uit het lied 'Mijnheer de president' van Boudewijn de Groot (1966)

- 1 Droom maar niet teveel van al die dode mensen
- 2 Droom maar fijn van overwinning en van macht
- 3 Denk maar niet aan al die vredeswensen
- 4 Meneer de president, slaap zacht!

bron 9

een spotprent naar aanleiding van de oorlog in Vietnam

bron 10

een uitspraak over economische hulp (1947)

Ik geloof dat onze hulp allereerst in de vorm van economische hulp moet worden gegeven met als doel het bereiken van economische groei en democratische, vrij gekozen regeringen.

bron 11

een uitspraak over economie (1959)

De economie is het belangrijkste gebied waar de concurrentiestrijd tussen socialisme en kapitalisme plaatsvindt. Het is in ons belang deze concurrentiestrijd op korte termijn te winnen. We zullen onze kapitalistische tegenstanders voorbijstreven.

bron 12
uit een telegram (1945)

Zij hebben een 'IJzeren Gordijn' neergelaten in Europa. Wij weten niet wat daarachter gebeurt.

bron 13
een refrein uit het nummer 'Over de Muur' van het Klein Orkest (1984)

Alleen de vogels vliegen van Oost- naar West-Berlijn worden niet teruggefloten, ook niet neergeschoten over de Muur, over het IJzeren Gordijn.

bron 14
uit een interview (1946)

De Duitsers vielen ons land binnen onder andere via Polen en Finland. Wij hebben in de oorlog veel meer verliezen geleden dan jullie samen. Hoe kan iemand, die bij zijn volle verstand is, dan onze vredelievende politiek zien als een poging om gebieden te veroveren?

bron 15
een tekst uit het begin van de jaren tachtig

Nadat het Sovjetleger Afghanistan was binnengevallen, raakten ook de Verenigde Staten betrokken bij het conflict. De Amerikanen gaven voor drie miljard dollar hulp aan de tegenstanders van de Sovjetunie. Dat geld werd in het geheim door de Pakistaanse geheime dienst aan de tegenstanders van de Sovjetunie gegeven.

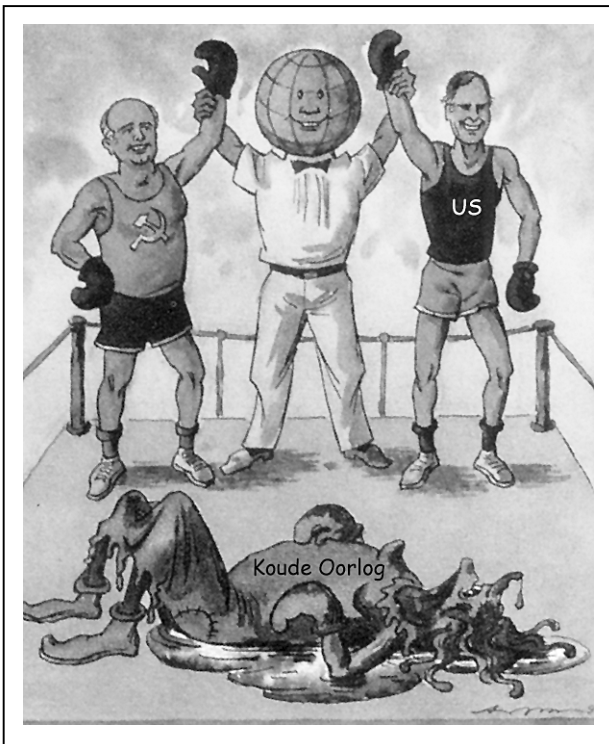
bron 16

de directie van een confectiefabriek in Minsk in gesprek met het personeel (1987)

bron 17

de Koude Oorlog knock-out (1990)

bron 19

Windmolens bij Dordrecht. De molens werden gebruikt voor de houtverwerking.

bron 20

over de Nederlandse bijdrage aan industriële tentoonstellingen

In 1851 was er in Londen een industriële tentoonstelling. De Nederlandse bijdrage werd bedroevend genoemd. Er kwamen nauwelijks mensen op de Nederlandse afdeling kijken. In 1868, tijdens een industriële tentoonstelling in Parijs, was het oordeel niet veel beter. Ook hier maakte de Nederlandse bijdrage weinig indruk.

bron 21

over een wet (1874)

Artikel 1

Het is verboden kinderen beneden twaalf jaar in dienst te nemen of in dienst te hebben.

Artikel 2

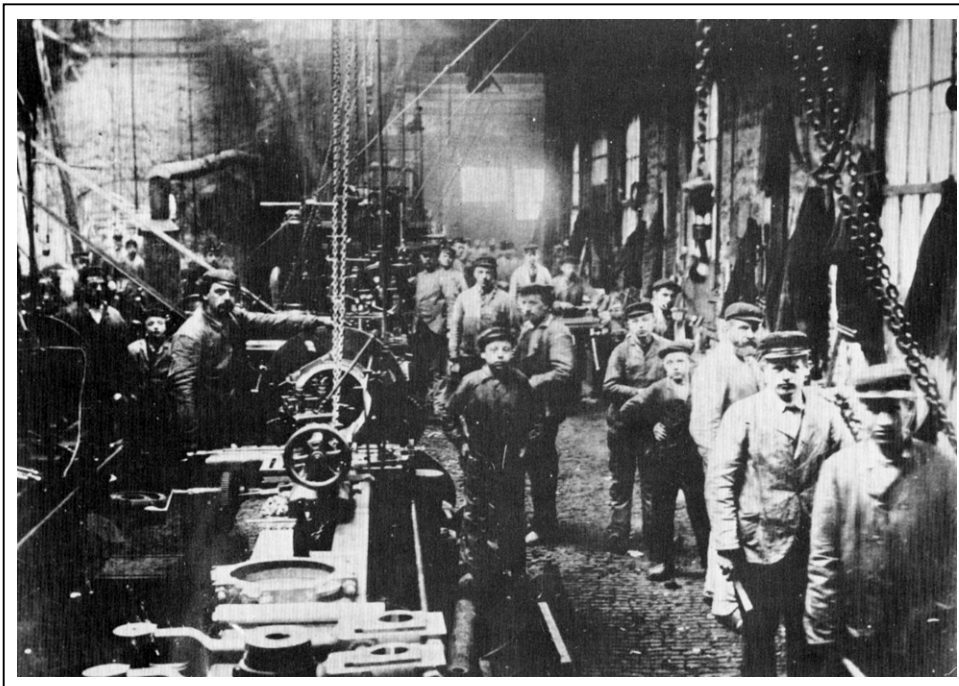
Het verbod van artikel 1 is niet van toepassing op huishoudelijk werk en op werk op het land.

bron 22

titel van de tekening: 'de liberale vrijheid' (1907)

bron 23

bron 24

bron 25

bron 26
een liedje gezongen in 1935

Als je voor een dubbeltje geboren bent.

Er zijn mensen die geloven nimmer aan hun lot,
Ploeteren en sappelen en sjouwen zich kapot.
Ik zeg: 'Mensen denk toch steeds bij alles wat je doet,
Het komt altijd zoals het komen moet.'
Als je voor een dubbeltje (=10 cent) geboren bent,
Bereik je nooit een kwartje (=25 cent).
Of je Grieks, Latijn of twintig talen kent,
Gerust, het leven daagt je uit.
Je verbeeldt je dat je aan de touwtjes trekt,
Maar och, het leven smijt je heen en weer.
Als je voor een dubbeltje geboren bent,
Bereik je nooit een stuiver (=5 cent) méér.

bron 27
een tabel over energiegebruik in Nederland

jaar	per inwoner GJ
1950	60
1960	78
1970	148
1980	193

GJ = gigajoule (1.000.000.000 joule)

bron 28
een poster als onderdeel van de overheids campagne 'Marie, word wijzer!' (1972)

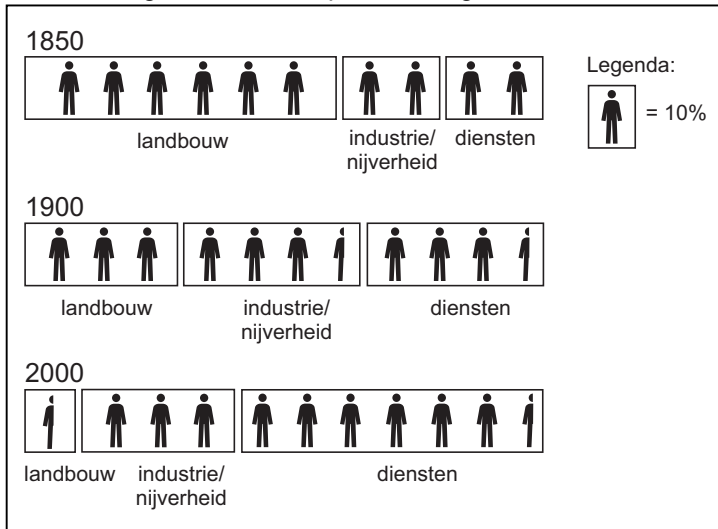
Ze gaat toch trouwen, waarom zou ze dan leren?

Marie, word wijzer!

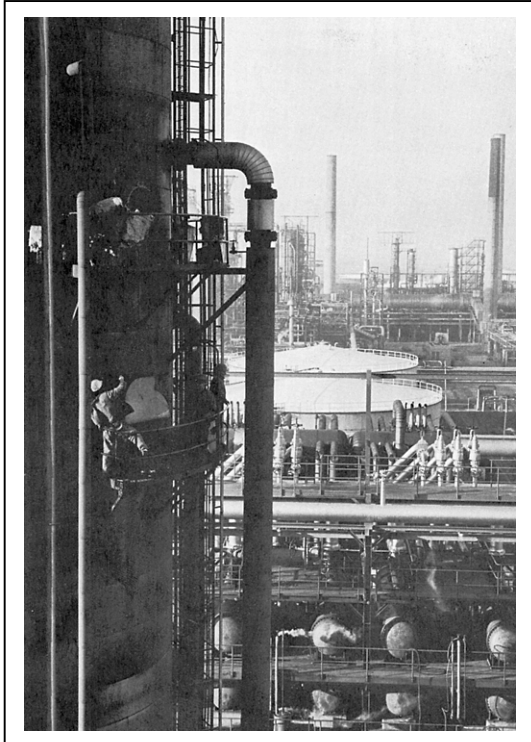
bron 29

de verdeling van de beroepsbevolking in Nederland

bron 30

petrochemische industrie, Rotterdam Europoort

bron 31

Men wilde niet langer afhankelijk zijn van het buitenland. De kolenbehoefte werd maar voor 1/6 deel gedekt. Daarom werden de Limburgse mijnen zo snel mogelijk ontwikkeld tot een modern bedrijf. Om voortaan niet langer van buitenlands staal afhankelijk te zijn, werden de Hoogovens ontwikkeld. Het bedrijfsleven kreeg door de toegenomen industriële activiteit meer behoefte aan laboratoria en wetenschappelijk onderzoek. De komst van de eerste bruikbare elektrische apparaten moedigde dit onderzoek aan.

bron 32
arbeidsters in de metaalindustrie

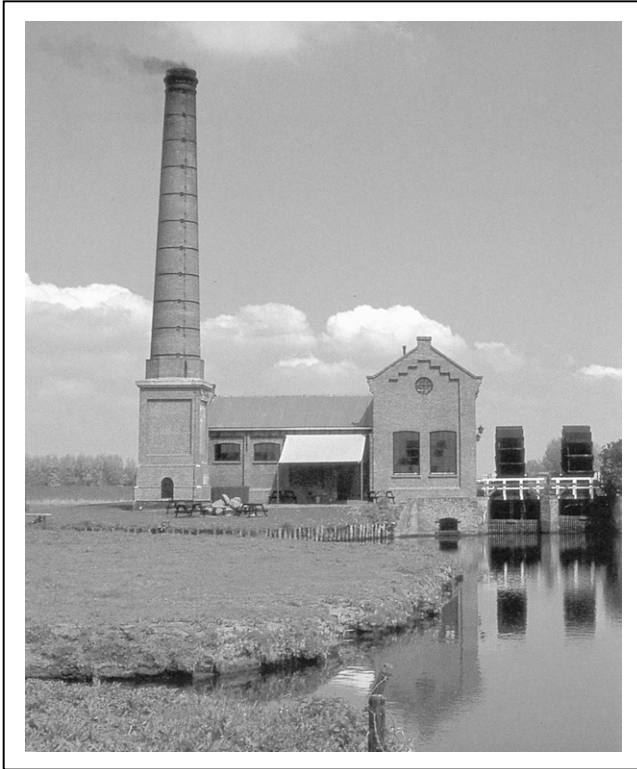
bron 33

De oudere spinmachines werden meestal door kleine kinderen in beweging gebracht. In de nieuwe fabrieken werden alle machines reeds met stoomkracht aangedreven. Op die manier werden de kinderen in die bedrijven niet meer gebruikt om geestdodend en eentonig werk te verrichten.

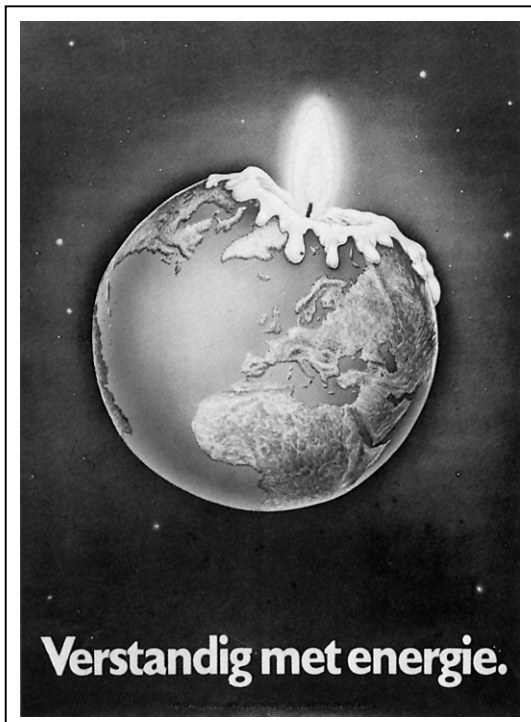
bron 34
een hulpstation in de omgeving van Nijmegen

bron 35
een stoomgemaal in Arkenheem

bron 36
een poster van de overheid (rond 1974)

bron 37

een poster van de Aktie Strohalm (rond 1975) als reactie op de overheidsposter (bron 36)

